

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА
от 14 април 2014 година
за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна
(2014/215/ЕС)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 213 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Отношенията между Европейския съюз и Украйна се развиват в рамките на Европейската политика за съседство (ЕПС) и Източното партньорство. Споразумението за партньорство и сътрудничество между Съюза и Украйна влезе в сила на 1 март 1998 г. Двустранен политически диалог и икономическо сътрудничество се развиват и в рамките на Програмата за асоцииране ЕС — Украйна, приети на 23 ноември 2009 г. В периода 2007 — 2011 г. бе договорено ново Споразумение за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и нейните държави членки, от една страна, и Украйна, от друга страна („Споразумението за асоцииране“), включващо задълбочена и всеобхватна зона за свободна търговия (ЗВЗСТ), което бе парафирано през 2012 г. На 21 ноември 2013 г. Кабинетът на министрите на Украйна взе решение да суспендира подписването на Споразумението за асоцииране. Обаче след оставката на украинското правителство през февруари 2014 г. сегашното украинско правителство обяви готовността си да подпише Споразумението за асоцииране в близко бъдеще. На 6 март 2014 г. Европейският съвет заяви в своята декларация относно Украйна ангажимента си да подпише много скоро всички политически глави от Споразумението за асоцииране и едностранно да приеме мерки, които позволяват на Украйна да се ползва от предимствата на ЗВЗСТ.

Съответното предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета беше прието от Комисията на 11 март 2014 г.

- (2) Настоящата политическа криза оказва изключително вредни последици върху и без това нестабилната икономическа и финансова ситуация в Украйна. Платежният баланс и бюджетът на Украйна са изключително уязвими, като тяхното състояние бързо се влоши с повторното навлизане на икономиката в рецесия. Ситуацията ще се усложни допълнително вследствие на фактическото прекъсване на подпомагането, осигурявано от Русия в рамките на финансовия пакет от 15 млрд. USD, и обявената отмяна на предоставяните преди от „Газпром“ преференциални цени на газа от април 2014 г. При тези обстоятелства Украйна е изправена в близко бъдеще пред сериозната опасност да изпадне в несъстоятелност.
- (3) След като предишното правителство подаде оставка, украинският парламент назначи нов временно изпълняващ длъжността президент и ново правителство съответно на 22 и 27 февруари 2014 г. Въпреки възстановяването на Конституцията на Украйна от 2004 г. и насрочването на президентски избори за 25 май 2014 г. Украйна не съумя да възвърне политическата стабилност, тъй като нейният суверенитет и териториална цялост бяха наскоро нарушени от страна на Руската федерация.
- (4) В този контекст Украйна потърси спешна финансова помощ от международните кредитори и донори. Ако решението за предоставяне на такава финансова помощ бъде прието от Европейския парламент и от Съвета съгласно член 212 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) в съответствие с обикновената законодателна процедура, спешният транш от макрофинансовата помощ от Съюза за Украйна („макрофинансовата помощ от Съюза“) не би могъл да бъде отпуснат през първата половина на 2014 г. и следователно не би спомогнал за покриване на спешните финансови нужди на Украйна. Поради това е оправдано макрофинансовата помощ от Съюза да бъде предоставена въз основа на решение на Съвета по член 213 от ДФЕС.
- (5) Спешният характер на помощта е свързан с неотложната нужда на Украйна от финансови средства в допълнение към тези, които ще бъдат предоставени от други международни финансови институции и двустранни донори, както и в рамките на макрофинансовата помощ, предвидена в Решение 2002/639/ЕО на Съвета⁽¹⁾ и Решение № 646/2010/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾.

⁽¹⁾ Решение 2002/639/ЕО на Съвета от 12 юли 2002 г. за предоставяне на допълнителна макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 209, 6.8.2002 г., стр. 22).

⁽²⁾ Решение № 646/2010/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2010 г. за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна (ОВ L 179, 14.7.2010 г., стр. 1).

- (6) Настоящата криза в Украйна оправдава извънредното използване на неотложната процедура по член 213 от ДФЕС. Настоящото решение за предоставяне на макрофинансова помощ на Украйна не засяга другите бъдещи операции за МФП.
- (7) След оставката на украинското правителство Съюзът нееднократно заяви ангажмента си за подкрепа на новото украинско правителство в усилията му да стабилизира обстановката и предприеме курс към реформи. Съюзът също така обяви своята готовност да подкрепи безрезервно усилията на международната общност и международните финансови институции, особено Международния валутен фонд (МВФ), във връзка с пакета за международна помощ за посрещане на неотложните нужди на Украйна, обусловен от ясни ангажменти на Украйна за реформи. Финансовата помощ от Съюза за Украйна е съвместима с политиката на Съюза, установена в Европейската политика за съседство и в Източното партньорство.
- (8) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да представлява извънреден финансов инструмент на необвързана и непосочена подкрепа за платежния баланс, целяща покриване на нуждите на бенефициери от незабавно външно финансиране, и следва да бъде в основата на прилагането на политическа програма, съдържаща строги незабавни мерки за икономически корекции и структурни реформи, насочени към подобряване на състоянието на платежния баланс в краткосрочен план.
- (9) Очаква се в близко бъдеще украинските власти и МВФ да договорят икономическа програма, която ще бъде подкрепена от финансово споразумение с МВФ.
- (10) С оглед на бързо влошаващия се платежен баланс на Украйна Комисията обяви на 5 март 2014 г. пакет от мерки за финансова подкрепа, включващ предложената макрофинансова помощ от Съюза. Този пакет беше подкрепен на извънредното заседание на Европейския съвет на 6 март 2014 г. Той включва финансова помощ в размер на 11 млрд. евро за периода 2014 — 2020 г., включително общ размер до 1,565 млрд. евро под формата на безвъзмездни средства за същия период, набрани по линия на Европейския инструмент за съседство и партньорство, Механизма за инвестиции по линия на добросъседството, Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, и бюджетния ред за обща външна политика и политика на сигурност.

Предоставянето на макрофинансовата помощ, предвидена съгласно Решение 2002/639/ЕО и Решение № 646/2010/ЕС, може да започне непосредствено след влизането в сила на програмата на МВФ.

- (11) Украйна е страна, попадаща в обхвата на ЕПС, и следователно отговаря на условията за получаване на макрофинансова помощ от Съюза.
- (12) Като бъдат отчетени постоянно нарастващите нужди на Украйна от външно финансиране, които се очаква да надхвърлят значително средствата, които ще бъдат предоставени от МВФ и други многостранни институции, се счита, че при настоящите извънредни обстоятелства спешната макрофинансова помощ от Съюза, която ще бъде предоставена на Украйна, представлява подходящ отговор на искането на Украйна за подпомагане на финансовото стабилизиране. Макрофинансовата помощ от Съюза подкрепя икономическата стабилизация и програмата за структурни реформи на Украйна, като допълва средствата, предоставени в рамките на финансовото споразумение с МВФ.
- (13) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да е насочена към подпомагане на възстановяването на устойчиво външно финансиране за Украйна, като по този начин подкрепя нейното икономическо и социално развитие.
- (14) Размерът на макрофинансовата помощ от Съюза се основава на предварителна оценка на остатъчните нужди на Украйна от външно финансиране и взема предвид капацитета ѝ да се финансира със собствени средства, и по-конкретно валутните резерви, с които страната разполага. Макроикономическата помощ от Съюза следва да допълва програмите и средствата, осигурени от МВФ и Световната банка. При определянето на размера на помощта се отчитат също нуждата да се осигури справедливо разпределение на тежестта между Съюза и други донори, както и предварително съществуващото разпределение на другите инструменти на Съюза за външно финансиране в Украйна и добавената стойност на цялостното участие на Съюза.
- (15) Комисията следва да гарантира, че макрофинансовата помощ от Съюза съответства в правно отношение и по същество на основните принципи, целите и мерките, предприети в различните области на външната дейност и в рамките на други съответни политики на Съюза.
- (16) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да подкрепи външната политика на Съюза по отношение на Украйна. Службите на Комисията и Европейската служба за външна дейност следва да работят в тясно сътрудничество през цялото времетраене на операцията за макрофинансова помощ, за да координират външната политика на Съюза и да гарантират нейната последователност.
- (17) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да подкрепя ангажмента на Украйна за общи ценности със Съюза, включително демокрация, правова държава, добро управление, зачитане на правата на човека, устойчиво развитие и намаляване на бедността, както и нейната ангажираност с принципите за отворена и справедлива търговия, основана на правила.

- (18) Предварително условие за предоставянето на макрофинансова помощ от Съюза следва да е съблюдаването от Украйна на ефективни демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система и правова държава, и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека. Освен това конкретните цели на макрофинансовата помощ от Съюза следва да подобрят ефикасността, прозрачността и отчетността на системите за управление на публичните финанси в Украйна и да насърчават структурните реформи, насочени към подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж, създаване на работни места и фискална консолидация. Комисията следва редовно да наблюдава както спазването на предварителните условия, така и постигането на тези цели.
- (19) С оглед осигуряване на ефикасна защита на финансовите интереси на Съюза, свързани с макрофинансовата помощ от Съюза, Украйна следва да предприеме подходящи мерки относно предотвратяването и борбата с измамите, корупцията и всякакви други нередности във връзка с помощта. Освен това следва да се предвиди извършването на проверки от страна на Комисията и на одити от страна на Сметната палата.
- (20) Отпускането на макрофинансовата помощ от Съюза не засяга правомощията на Европейския парламент и на Съвета.
- (21) Размерът на необходимата макрофинансова помощ следва да съответства на бюджетните кредити, предвидени в многогодишната финансова рамка.
- (22) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да бъде управлявана от Комисията. За да се гарантира, че Европейският парламент и Съветът могат да следят изпълнението на настоящото решение, Комисията следва редовно да ги информира за развитието по отношение на помощта и да им предоставя съответните документи.
- (23) С цел гарантиране на еднакви условия за изпълнението на настоящото решение, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Съюзът предоставя на Украйна макрофинансова помощ с максимален размер 1 млрд. евро с цел подпомагане на икономическото стабилизиране и реформите в Украйна („макрофинансова помощ от Съюза“). Помощта се отпуска на Украйна като принос за покриване на спешните нужди на платежния баланс, установени в подкрепената от МВФ икономическа програма на правителството.
2. Пълният размер на макрофинансовата помощ от Съюза се предоставя на Украйна под формата на заеми. Комисията е оправомощена от името на Съюза да заема необходимите средства от капиталовите пазари или от финансовите институции и от своя страна да ги отпуска като заем на Украйна. Максималният срок до падежа на заемите не надхвърля 15 години.
3. Отпускането на макрофинансовата помощ от Съюза ще се управлява от Комисията по начин, който е в съответствие със споразуменията и договореностите, постигнати между МВФ и Украйна, и с ключовите принципи и цели за икономическа реформа, заложи в Програмата за асоцииране ЕС — Украйна, договорена в рамките на ЕПС.
4. Комисията осведомява редовно Европейския парламент и Съвета за развитието във връзка с макрофинансовата помощ от Съюза, включително плащанията, и предоставя своевременно на тези институции съответните документи.
5. Макрофинансовата помощ от Съюза се предоставя за срок от една година, считано от първия ден след влизането в сила на Меморандума за разбирателство, посочен в член 3, параграф 1 от настоящото решение. Срокът може да бъде удължен с решение, прието от Съвета по предложение на Комисията.
6. Ако финансовите нужди на Украйна намалят съществено през периода на отпускане на макрофинансовата помощ от Съюза в сравнение с първоначалните прогнози, като действа в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 7, параграф 2, Комисията намалява размера на помощта, временно я спира или я отменя.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите-членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

Член 2

Предварително условие за предоставянето на макрофинансова помощ от Съюза е съблюдаването от Украйна на ефективни демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система и правова държава, и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека.

Комисията следи изпълнението на това предварително условие през целия цикъл на макрофинансовата помощ от Съюза.

Настоящият член се прилага в съответствие с Решение 2010/427/ЕС на Съвета ⁽¹⁾.

Член 3

1. В съответствие с посочената в член 7, параграф 2 процедура по разглеждане Комисията договаря с украинските власти ясно определени условия на икономическата политика и финансови условия, като акцентът се поставя върху структурните реформи и солидните публични финанси, от които зависи макрофинансовата помощ от Съюза и които да бъдат установени в Меморандума за разбирателство, съдържащ график за изпълнение на тези условия.

Условията на икономическата политика и финансовите условия, определени в Меморандума за разбирателство, съответстват на споразуменията или договореностите, посочени в член 1, параграф 3, включително програмите за макроикономически корекции и структурни реформи, изпълнявани от Украйна с подкрепата на МВФ.

2. С тези условия се цели повишаване на ефикасността, прозрачността и отчетността на системите за управление на публичните финанси в Украйна, включително по отношение на използването на макрофинансовата помощ от Съюза. Напредъкът по взаимното отваряне на пазара, развиването на справедлива търговия, основана на правила, и други приоритети в рамките на външната политика на Съюза също се вземат надлежно предвид при определянето на мерки на политиката. Комисията редовно следи постигнатия при осъществяването на тези цели напредък.

3. Подробните финансови условия на макрофинансовата помощ от Съюза се определят в споразумение за заем, което се съгласува между Комисията и украинските власти.

4. Комисията редовно проверява дали продължават да се спазват условията, посочени в член 4, параграф 3, включително дали икономическите политики на Украйна са в съответствие с целите на макрофинансовата помощ от Съюза. В този процес Комисията си сътрудничи тясно с МВФ и Световната банка, а когато е необходимо, и с Европейския парламент и Съвета.

Член 4

1. При спазване на условията по параграф 3 Комисията предоставя макрофинансовата помощ от Съюза на два транша по заема. Размерът на всеки транш се определя в Меморандума за разбирателство. Ако по изключение обстоятелствата налагат това, макрофинансовата помощ от Съюза може да се предостави само с един транш по заема.

2. Сумите на предоставената от Съюза макрофинансова помощ се отпускат, когато това е необходимо, в съответствие с Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 ⁽²⁾.

3. Комисията решава относно изплащането на траншовете по заема, при условие че е спазено всяко едно от следните условия:

- а) предварителното условие по член 2;
- б) последователност в постигането на задоволителни резултати при изпълнението на политическа програма, съдържаща мерки за коригиране и структурни реформи, подпомогната от споразумение за кредит с МВФ като непредпазна мярка;
- в) изпълнение, в определен срок, на икономическата политика и финансовите условия, съгласувани в Меморандума за разбирателство.

В случай че бъде предвиден втори транш, той се извършва не по-рано от три месеца след изплащането на първия транш.

⁽¹⁾ Решение 2010/427/ЕС на Съвета от 26 юли 2010 г. за определяне на организацията и функционирането на Европейската служба за външна дейност (ОВ L 201, 3.8.2010 г., стр. 30).

⁽²⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10).

4. Ако условията по параграф 3 не са изпълнени, Комисията временно спира или отменя изплащането на макрофинансовата помощ от Съюза. В такъв случай тя информира Европейския парламент и Съвета за причините за това спиране или отмяна.
5. Макрофинансовата помощ от Съюза се изплаща на Националната банка на Украйна.
6. Изплащането започва непосредствено след привеждането в действие на програмата на МВФ.

Член 5

1. Операциите по получаване и отпускане на заем, свързани с макрофинансовата помощ от Съюза, се извършват в евро, с един и същ валютен еквивалент и не могат да ангажират Съюза в преобразуване на падежи, нито да го излагат на валутни или лихвени рискове, или на други търговски рискове.
2. Ако обстоятелствата позволяват и при искане на Украйна, Комисията може да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира, че в условията на заема е включена клауза за преждевременното му погасяване, съпроводена от съответната клауза в условията на операциите по получаване на заем.
3. Ако обстоятелствата позволяват подобряване на лихвената ставка по заема и по искане на Украйна, Комисията може да реши да рефинансира изцяло или отчасти първоначалните заеми или да реструктурира съответните финансови условия. Операциите по рефинансиране или реструктуриране се извършват в съответствие с параграфи 1 и 4 и не водят до удължаване на падежа на съответните заеми или до увеличаване на неизплатената главница към датата на рефинансиране или реструктуриране.
4. Всички разходи на Съюза, свързани с операциите по получаване и предоставяне на заем съгласно настоящото решение, са за сметка на Украйна.
5. Комисията информира Европейския парламент и Съвета за развитието на операциите, посочени в параграфи 2 и 3.

Член 6

1. Макрофинансовата помощ от Съюза се предоставя в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ и Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията ⁽²⁾.
2. Усвояването на макрофинансовата помощ от Съюза се ръководи чрез пряко управление.
3. Меморандумът за разбирателство и Споразумението за заем, подлежащи на съгласуване с украинските власти, съдържат разпоредби, които:
 - а) гарантират, че Украйна извършва редовни проверки за правилното използване на финансирането от бюджета на Съюза, предприема съответните мерки за предотвратяване на нередности и измами и ако е необходимо, предприема правни действия за събирането на средствата, предоставени съгласно настоящото решение, които са били незаконно присвоени;
 - б) осигуряват защитата на финансовите интереси на Съюза, по-конкретно като се предвиждат конкретни мерки във връзка с предотвратяването и борбата с измамите, корупцията и всички други нередности, засягащи макрофинансовата помощ от Съюза, в съответствие с Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета ⁽³⁾, Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета ⁽⁴⁾ и Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

⁽²⁾ Делегиран регламент (ЕС) № 1268/2012 на Комисията от 29 октомври 2012 г. относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L 362, 31.12.2012 г., стр. 1).

⁽³⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

- в) упълномощават изрично Комисията, включително Европейската служба за борба с измамите, или нейните представители да провеждат проверки, включително проверки и инспекции на място;
 - г) упълномощават изрично Комисията и Сметната палата да правят одити в периода на предоставяне на макрофинансовата помощ от Съюза и след него, включително одити на документи и одити на място, напр. оперативни оценки; и
 - д) гарантират, че Съюзът има право на предсрочно пълно изплащане на заема, ако бъде установено, че във връзка с управлението на макрофинансовата помощ от Съюза Украйна е участвала в измама или корупция, или друга незаконна дейност, която е в ущърб на финансовите интереси на Съюза.
4. По време на усвояването на макрофинансовата помощ от Съюза Комисията следи, посредством оперативни оценки за стабилността на финансовите споразумения на Украйна, административните процедури и механизмите за вътрешен и външен контрол, които са от значение за финансовата помощ.

Член 7

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 8

1. До 30 юни всяка година Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно изпълнението на настоящото решение през предходната година, включващ оценка на изпълнението. В доклада:
 - а) се разглежда напредъкът при усвояването на макрофинансовата помощ от Съюза;
 - б) се прави оценка на икономическото състояние и на перспективите пред Украйна, както и на напредъка при изпълнението на политическите мерки, посочени в член 3, параграф 1;
 - в) се посочва връзката между условията на икономическата политика, определени в Меморандума за разбирателство, текущите икономически и бюджетни показатели на Украйна и решенията на Комисията за изплащане на траншовете по макрофинансовата помощ от Съюза.
2. Не по-късно от две години след изтичането на срока за предоставяне на помощта, посочен в член 1, параграф 5, Комисията предоставя на Европейския парламент и на Съвета доклад за последваща оценка на резултатите и ефикасността на предоставената макрофинансова помощ от Съюза и на степента, до която тя е допринесла за постигане на целите на помощта.

Член 9

Настоящото решение влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Люксембург на 14 април 2014 година.

За Съвета
Председател
C. ASHTON